

ΟΔΗΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΝΕΑΝΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ/-ΚΤΡΙΕΣ:

Hanna Pöllänen, Luontoliitto, Finland
Sanna Lindgren, Nuorten Akatemia, Finland
Ville Laitinen, Luontoliitto, Finland
Frankie Turk, RE-PEAT, the Netherlands
Holly Bartley, RE-PEAT, the Netherlands
Judith Schubert, RE-PEAT, the Netherlands
Jozef Kahan, Strom Zivota, Slovakia
Sofia Koudouni, KMOP, Greece
Ella Limingoja, Nuorten Akatemia, Finland

Σχεδιασμός:

Holly Bartley, RE-PEAT, the Netherlands

Έτος έκδοσης:

2026

Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου Restoration Academy (2023–2026), το οποίο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρούσα συλλογή εργαλείων βοηθά τους/τις εργαζόμενους/-νες στον τομέα της νεολαίας και τους/τις νέους/-ες στη διοργάνωση αποτελεσματικών, συμπεριληπτικών και εμπνευσμένων δραστηριοτήτων αποκατάστασης της φύσης με επίκεντρο τη νεολαία.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Σκίτσα από παρατηρήσεις των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια κατασκήνωσης αποκατάστασης της φύσης στη Φινλανδία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
Γιατί να Αναλάβουμε Δράση;	7
Τι είναι η αποκατάσταση της φύσης;	9
Αποκατάσταση στην Ευρώπη: Νομοθεσία της ΕΕ	10
Αποκατάσταση σε διαφορετικά οικοσυστήματα	11
Η νεολαία στην αποκατάσταση	14
Ο ρόλος σας στη διοργάνωση της αποκατάστασης	16
Αποκατάσταση στην πράξη: Εργασίες και εργαλεία	16
Πώς να Διοργανώσετε μια Κατασκήνωση Αποκατάστασης της Φύσης	19
Ενδυνάμωση των νέων μέσω της συμμετοχής	21
Συνεργασία με έναν/μία διαχειριστή/-στρια τοποθεσίας αποκατάστασης	22
Συμβουλές για Συγκεκριμένες Χώρες	23
Προσαρμογή της εργασίας σε διαφορετικές ομάδες	25
Ρόλοι που πρέπει να προγραμματίσετε	26
Πρόγραμμα κατασκήνωσης	26
Συμπερίληψη και προσβασιμότητα	31
Ασφάλεια και διαχείριση κινδύνων	34
Χρηματοδότηση και προϋπολογισμός	36
ΕΕύκολες Δραστηριότητες για την Αποκατάσταση της Φύσης	40
Επίσκεψη των χώρων αποκατάστασης	42
Απομάκρυνση χωροκατακτητικών (ξένων) ειδών	42
Επαναφορά της άγριας φύσης	43
Αντάρτικη κηπουρική	43
Ο οικογενειακός σας κήπος	44
Άσκηση επιρροής στην πολιτική	44
Συμμετοχή σε δραστηριότητες που οργανώνονται από άλλες ομάδες	45
Πού Μπορείτε να Διαβάσετε Περισσότερα;	47
Βασική Βιβλιογραφία και Εργαλειοθήκες	47
Βίντεο και Ντοκιμαντέρ	47
Αναφορές	47
Συνημμένα αρχεία	47
Ευχαριστίες	49

Πρόλογος

Η αποκατάσταση της φύσης είναι ένας από τους σημαντικότερους τρόπους αντιμετώπισης της σημερινής περιβαλλοντικής κρίσης. Καθώς η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας επιταχύνονται, η αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων είναι πιο επείγουσα από ποτέ. Ο ΟΗΕ έχει κηρύξει τη δεκαετία αυτή ως τη Δεκαετία Αποκατάστασης των Οικοσυστημάτων, ενώ ο Νόμος της ΕΕ για την Αποκατάσταση της Φύσης του 2023 καλεί σε ευρεία συμμετοχή, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών.

Η νεολαία αποτελεί ζωτικό μέρος της κοινωνίας των πολιτών και οι εργασίες αποκατάστασης προσφέρουν μια ενδυναμωτική μορφή συμμετοχής των νέων, η οποία μπορεί να συνδυάσει την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την κοινωνική δράση. Η αποκατάσταση της φύσης ωφελεί τόσο τους ανθρώπους όσο και τον πλανήτη. Προσφέρει στους/στις νέους/-ες πρακτικούς τρόπους να συνδεθούν με τη φύση, να αποκτήσουν νέες πρακτικές δεξιότητες και να αναλάβουν ουσιαστική δράση για την αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων. Αυτές οι εμπειρίες μπορούν να ενδυναμώσουν τους/τις νέους/-ες στην πορεία τους να γίνουν ενεργοί πολίτες και να βρουν τη θέση τους σε έναν ολοένα και πιο ασταθή κόσμο.

Η παρούσα συλλογή εργαλείων είναι ένας πρακτικός οδηγός για όσα άτομα επιθυμούν να οργανώσουν δραστηριότητες αποκατάστασης της φύσης για νέους/-ες σε όλη την Ευρώπη. Περιέχει χρήσιμες συμβουλές που βασίζονται σε πραγματικές εμπειρίες. Θα βρείτε ιστορίες από κατασκηνώσεις, συμβουλές οργάνωσης, πρότυπα και λίστες ελέγχου, εργαλεία κατάρτισης προϋπολογισμού και ιδέες για να ξεκινήσετε ακόμα και αν δεν έχετε προηγούμενη εμπειρία. Οι δραστηριότητες είναι γενικά κατάλληλες για άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, αλλά πολλές από αυτές μπορούν να προσαρμοστούν και για νεότερους/-ρες συμμετέχοντες/-χουσες.

«Πιστεύω ότι όλη η οργανωτική δράση είναι επιστημονική φαντασία – ότι διαμορφώνουμε το μέλλον που λαχταρούμε και δεν έχουμε ακόμη βιώσει».

— Adrienne Maree Brown, Pleasure Activism: The Politics of Feeling Good

«Η αποκατάσταση μπορεί να είναι μια ευκαιρία να ταξιδέψεις σε νέα μέρη και να συνδεθείς με τη φύση. Αν δεν έχεις τη δυνατότητα να πας μακριά για να κάνεις αποκατάσταση, ευτυχώς υπάρχει κάτι να αποκαταστήσεις σχεδόν παντού στις μέρες μας – για παράδειγμα, λιβάδια ή μικρά ρυάκια μέσα στις πόλεις».

«Θυμάμαι χαρακτηριστικά όταν μας μίλησαν για τα παλιά δάση και για το πώς στη φύση υπάρχει μεγάλη ποσότητα ξύλου που κόβεται από τον άνεμο, καθώς και το πώς τα δάση αποκαθίστανται με τη συσσώρευση του κομμένου ξύλου που αφήνεται εκεί για να αποσυντεθεί».

«Μερικές φορές οι άνθρωποι πρέπει να κάνουν ένα βήμα πίσω και να διορθώσουν κάποια πράγματα και λάθη που έχουν κάνει· έτσι, πιστεύω ότι το να μαθαίνεις πως η αποκατάσταση απαιτεί μερικές φορές την καταστροφή πραγμάτων που οι άνθρωποι άφησαν να αναπτυχθούν, ξέρεις, νομίζω ότι αυτό ήταν κάτι πολύ εντυπωσιακό».

«Νομίζω ότι η αγαπημένη μου στιγμή ήταν σίγουρα όταν ήμασταν στο νησί· χιόνιζε εκείνη την ημέρα και πραγματικά απόλαυσα το χιόνι το να είμαι περιτριγυρισμένος/-νη από χιόνι και να ξεριζώνω τα δέντρα. Κάποια στιγμή άφησα κάτω τα εργαλεία μου και χρησιμοποίησα τα χέρια μου ως εργαλεία, και νομίζω ότι αυτή ήταν μια πραγματικά δυνατή στιγμή που δεν είχα βιώσει ποτέ ξανά.»

Γιατί να Αναλάβουμε Δράση.
ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

RESTO
SCAPOR

Φωτογράφος: Anja Matthes
Κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης που διοργανώθηκε
από το RE-PEAT στην Ολλανδία, 2025

Αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της αποκατάστασης της φύσης.

Ξεκινάμε από τα βασικά: τι σημαίνει αποκατάσταση, ποιους στόχους επιδιώκει και πώς μπορεί να εφαρμοστεί σε διαφορετικά οικοσυστήματα. Εξηγούμε πώς μπορούν να συμμετάσχουν οι νέοι και ποιος είναι ο ρόλος των διοργανωτών/-τριών ή των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας (youth workers) σε αυτή τη διαδικασία. Πώς είναι στην πράξη οι εργασίες αποκατάστασης;

Βήμα-βήμα, θα δείτε πώς μπορείτε να μετατρέψετε την αποκατάσταση από μια αφηρημένη ιδέα σε έμπρακτη δράση.

Τι είναι η αποκατάσταση της φύσης;

Αποκατάσταση της φύσης είναι η υποβοήθηση της ανάκαμψης οικοσυστημάτων που έχουν υποβαθμιστεί ή καταστραφεί. Μπορεί να είναι είτε μια ενεργητική είτε μια παθητική διαδικασία ανάλογα με το οικοσύστημα και τους στόχους της αποκατάστασης. Αν και δεν είναι πάντα εφικτό ή επιθυμητό να επιστρέψει ένα οικοσύστημα στην αρχική του κατάσταση, μπορεί παρ' όλα αυτά να αποκατασταθεί σε μια κατάσταση μεγαλύτερης βιοποικιλότητας, η οποία προσφέρει περισσότερα οφέλη στο τοπικό περιβάλλον.

Οι προσπάθειες αποκατάστασης της φύσης ποικίλλουν ανάλογα με την τοποθεσία, ανάλογα με τις τοπικές προτεραιότητες και τις οικολογικές ανάγκες.

Οι κοινοί στόχοι περιλαμβάνουν:

- Προστασία απειλούμενων ειδών·
- Δημιουργία ευνοϊκών ενδιαιτημάτων για τη βιοποικιλότητα·
- Αύξηση της ποικιλότητας των ειδών·
- Ενίσχυση της δέσμευσης άνθρακα.

Αυτοί οι στόχοι συχνά αλληλεπικαλύπτονται και μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση και να απαιτούν προσεκτική ιεράρχηση προτεραιοτήτων.

Πολλά έργα αποκατάστασης συνδυάζουν χειρωνακτική εργασία και χρήση μηχανημάτων - τα μηχανήματα χρησιμοποιούνται για εργασίες μεγάλης κλίμακας ή βαριές εργασίες, ενώ η χειρωνακτική εργασία προτιμάται για πιο λεπτές λειτουργίες και σε περιοχές με δύσκολη πρόσβαση. Οι χειρωνακτικές μέθοδοι μπορούν επίσης να επιλεγούν για την εκπαιδευτική τους αξία όταν εργαζόμαστε με νέους/-ες.

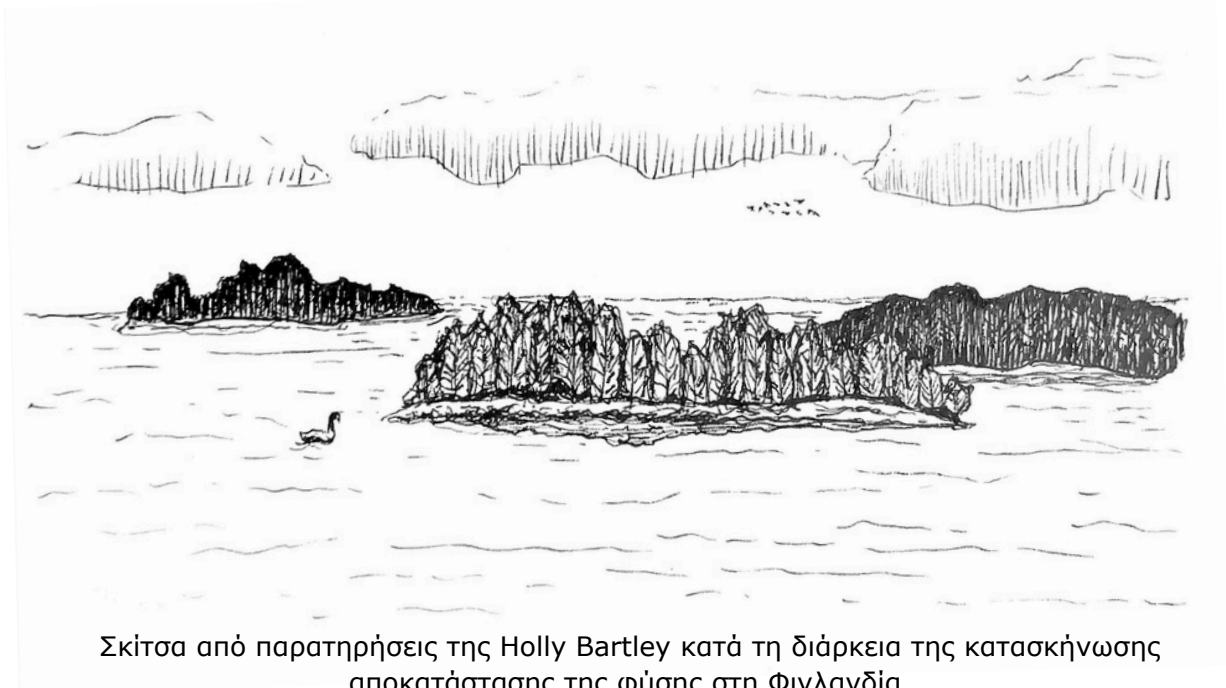
Αποκατάσταση στην Ευρώπη: Νομοθεσία της ΕΕ

Ο Νόμος της ΕΕ για την Αποκατάσταση της Φύσης, που τέθηκε σε ισχύ στις 18 Αυγούστου 2024, είναι η πρώτη νομοθεσία αυτού του είδους σε επίπεδο ηπείρου. Ο νόμος αποσκοπεί στη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης, συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και στην εκπλήρωση των διεθνών δεσμεύσεων.

Ως γενικός στόχο που πρέπει να επιτευχθεί σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη επιδιώκουν να εφαρμόσουν μέτρα αποκατάστασης σε τουλάχιστον 20% των χερσαίων εκτάσεων της ΕΕ και 20% των θαλάσσιων εκτάσεων της έως το 2030. Έως το 2050, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να έχουν εφαρμοστεί σε όλα τα οικοσυστήματα που χρειάζονται αποκατάσταση.

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ υποχρεούνται να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Αποκατάστασης και να τα υποβάλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τον Αύγουστο του 2026. Τα σχέδια αυτά καθορίζουν τις εθνικές διαδρομές προς την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης σε επίπεδο ΕΕ και προσδιορίζουν τα βασικά μέτρα αποκατάστασης. Μετά την αξιολόγηση και την έγκριση από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη πρέπει να αρχίσουν να εφαρμόζουν τα σχέδια χωρίς καθυστέρηση και να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις προόδου για την επίτευξη των ορόσημων του 2030, 2040 και 2050.

Καθώς η αποκατάσταση προχωρά από το στάδιο του σχεδιασμού σε αυτό της υλοποίησης σε μεγάλη κλίμακα, αναμένεται αύξηση των δραστηριοτήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη, γεγονός που δημιουργεί όλο και περισσότερες ευκαιρίες για τους/τις νέους/-ες να συμμετάσχουν σε πρακτικές εργασίες αποκατάστασης, έρευνα, προώθηση και εφαρμογή πολιτικών σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σκίτσα από παρατηρήσεις της Holly Bartley κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης αποκατάστασης της φύσης στη Φινλανδία.

¹ <https://www.decadeonrestoration.org/what-ecosystem-restoration>

Αποκατάσταση σε διαφορετικά οικοσυστήματα

Τα διαφορετικά οικοσυστήματα και ενδιαιτήματα έχουν ποικίλες ανάγκες, και κάθε σχέδιο αποκατάστασης προσαρμόζεται στην εκάστοτε τοποθεσία. Αυτό γίνεται από έναν/μία ειδικό που διαχειρίζεται τις εργασίες αποκατάστασης.

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα για την αποκατάσταση της φύσης σε διάφορα οικοσυστήματα και ενδιαιτήματα. Αυτές οι τοποθεσίες μπορεί να βρίσκονται τόσο σε αγροτικές όσο και σε αστικές περιοχές.

Γλυκά ύδατα

Για παράδειγμα: **ρέματα, λίμνες, ακτογραμμές**

- Διαχείριση θρεπτικών συστατικών
 - Πρόληψη της απορροής θρεπτικών συστατικών από χερσαίες εκτάσεις (π.χ. χωράφια, δάση παραγωγής) με τη δημιουργία ζωνών προστασίας και υγρότοπων.
 - Αλιεία απομάκρυνσης πλεονάζουσας βιομάζας.
 - Χημική απομάκρυνση θρεπτικών συστατικών.
- Απομάκρυνση φραγμάτων και εμποδίων μετανάστευσης για να καταστεί δυνατή η διέλευση των μεταναστευτικών ψαριών.
- Προώθηση της βιοποικιλότητας μέσω της τροποποίησης της κοίτης των ρεμάτων, της δημιουργίας υποστρωμάτων από χαλίκι για την αναπαραγωγή των ψαριών και της φύτευσης αυτόχθονων ειδών φυτών και ζώων.

Δάση

Για παράδειγμα: **βόρεια δάση, εύκρατα δάση, μεσογειακά δάση**

- Φύτευση και ανάπτυξη δέντρων (αυτόχθονα είδη και δάση με βιοποικιλότητα).
- Επιτάχυνση των φυσικών διεργασιών μέσω της μίμησης φυσικών διαταραχών, όπως ελεγχόμενες καύσεις, ανεμορριψίες και αύξηση του νεκρού ξύλου.
- Προώθηση της φυσικής αναγέννησης, π.χ. με την απομάκρυνση χωροκατακτητικών ειδών και την προστασία νεαρών δενδρυλλίων.
- Πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη δημιουργία αντιπυρικών ζωνών και άλλων καθαρισμένων ζωνών (στα μεσογειακά δάση).

Ανοιχτά και ημι-ανοιχτά περιβάλλοντα

Για παράδειγμα: **παραδοσιακοί αγροτικοί βιότοποι, στέπες, χερσότοποι**

- Πρόληψη της υπερβολικής βλάστησης μέσω της βόσκησης ή του θερισμού και αφαίρεση δέντρων και θάμνων.
- Προώθηση της βιοποικιλότητας μέσω της φύτευσης και επανεισαγωγής αυτόχθονων φυτών και ζώων.

Υγρότοποι

Για παράδειγμα: **έλη, βάλτοι, τυρφώνες**

- Επαναδιαβροχή αποστραγγισμένων τυρφώνων με την κατασκευή φραγμάτων για τον αποκλεισμό καναλιών αποστράγγισης ή την επιβράδυνση της ροής του νερού.
- Προώθηση της βιοποικιλότητας μέσω της δημιουργίας ενδιαιτημάτων με μορφή «μωσαϊκού» και της φύτευσης αυτόχθονων ειδών.

Θάλασσες και υφάλμυρα ύδατα

Για παράδειγμα: **ακτογραμμές, κόλποι, θαλάσσιος πυθμένας, παλιρροϊκές ζώνες**

- Διαχείριση θρεπτικών συστατικών
 - Πρόληψη της απορροής θρεπτικών συστατικών από την ξηρά με τη δημιουργία ζωνών προστασίας και υγρότοπων.
 - Αλιεία απομάκρυνσης πλεονάζουσας βιομάζας.
- Προώθηση της βιοποικιλότητας μέσω της αποκατάστασης της δομής του θαλάσσιου πυθμένα και της φύτευσης αυτόχθονων φυτών, μαλακίων και ζωικών ειδών.

Η νεολαία στην αποκατάσταση

Η αποκατάσταση της φύσης είναι ένας ισχυρός και ελκυστικός τρόπος για να αναλάβουν οι νέοι/-ες ουσιαστική δράση ενάντια στην κλιματική αλλαγή και την απώλεια της βιοποικιλότητας. Μπορεί να ενισχύσει τη σύνδεσή τους με τη φύση και να καλλιεργήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και το αίσθημα της κοινότητας. Οι πρακτικές δραστηριότητες μπορούν συν τοις άλλοις να δημιουργήσουν ελπίδα και να στηρίξουν την ψυχική ευεξία προσφέροντας σκοπό και ενδυνάμωση.

Η αποκατάσταση ως μορφή εκπαίδευσης βασισμένης στη φύση ακολουθεί τις αρχές της βιωματικής μάθησης, της ενεργού συμμετοχής στα κοινά και της ενδυνάμωσης των νέων.

Δίνει τη δυνατότητα στους/στις νέους/-ες:

- Να δημιουργήσουν από, θετικό αντίκτυπο·
- Να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες·
- Να εμβαθύνουν τη σύνδεσή τους με τη φύση·
- Να βιώσουν την προστασία της φύσης στην πράξη·
- Να κατανοήσουν τις οικολογικές διεργασίες·
- Να ενισχύσουν το αίσθημα της αυτενέργειας·
- Να εξασκηθούν στη συνεργασία και την ομαδική εργασία.

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης δίνουν έμφαση στη «μάθηση μέσω της πράξης» (learning by doing) μέσα σε μια κοινότητα.

Ενώ οι διοργανωτές/-τριες και οι ειδικοί εισάγουν το αντικείμενο εργασίας, οι συμμετέχοντες/-χουσες ενθαρρύνονται να είναι προορατικοί — δοκιμάζοντας νέα πράγματα, ζητώντας βοήθεια και υποστηρίζοντας ο/η ένας/μία τον/την άλλο/-λη. Οι εργαζόμενοι/-νες στον τομέα της νεολαίας διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην προώθηση της μάθησης μεταξύ συνομηλίκων (peer learning) και στη διατήρηση του κινήτρου.

Η συνεργασία δημιουργεί ένα ισχυρό αίσθημα του «ανήκειν».

Η σύνδεση με συνομηλικά άτομα που έχουν τις ίδιες ανησυχίες βοηθά τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να αντιμετωπίσουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα και ενισχύει τις κοινές αξίες. Επιπλέον, οι εργασίες αποκατάστασης μπορούν να κάνουν τα αφηρημένα οικολογικά ζητήματα πιο συγκεκριμένα και κατανοητά.

Διάφορες ομάδες νέων μπορούν να συμμετάσχουν στην αποκατάσταση, ενώ οι ίδιοι/-διες οι νέοι/-ες μπορούν να ηγηθούν τέτοιων πρωτοβουλιών.

Όπου ενδείκνυται, ο εκπαιδευτικός αντίκτυπος μπορεί να επεκταθεί με την προσθήκη προπαρασκευαστικών συναντήσεων πριν από την κατασκήνωση και συνεδρίες αναστοχασμού μετά από αυτή προκειμένου να διασφαλιστεί βαθύτερη βαθύτερη συμμετοχή και μακροπρόθεσμη μάθηση.

Παρά τις δυνατότητές της, μια μελέτη στο πλαίσιο αυτού του έργου αποκάλυψε ότι η αποκατάσταση της φύσης συχνά παρερμηνεύεται στην εργασία στον τομέα της νεολαίας (youth work). Πολλοί άνθρωποι συγχέουν δραστηριότητες όπως η περισυλλογή απορριμμάτων με την αποκατάσταση. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση, ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη της αποκατάστασης της φύσης.

Φωτογράφος: Anja Mat
Κατασκήνωση που διοργανώθηκε από το RE-PEAT σε αγρόκτημα
καλλιέργειας σε επανυγροποιημένους τυρφώνες στην Ολλανδία,, 2025

Ο ρόλος σας στη διοργάνωση της αποκατάστασης

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης της φύσης μπορούν να διοργανωθούν τόσο από εργαζόμενους/-νες στον τομέα της νεολαίας όσο και από τους/τις ίδιους/-διες τους/τις νέους/-ες. Δεν απαιτείται προηγούμενη γνώση επί του θέματος, καθώς οι εργασίες καθοδηγούνται από έναν/μία ειδικό. Οι εργασίες αποκατάστασης συνήθως στερούνται πόρων για χειρωνακτική εργασία και κατά συνέπεια, η υποστήριξη από εθελοντές/-ντριες είναι συχνά ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη.

Αν είστε εργαζόμενος/-νη στον τομέα της νεολαίας, ο ρόλος σας μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

- Σύνδεση των νέων εθελοντών/-ντριών με τις τοποθεσίες αποκατάστασης·
- Συντονισμό της υλικοτεχνικής υποστήριξης, όπως διαμονή, γεύματα και μετακινήσεις·
- Καθοδήγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου μέσω:
 - Προκαταρκτικού σχεδιασμού με τον ειδικό αποκατάστασης·
 - Υποστήριξης (και επίβλεψης) των νέων κατά τη διάρκεια της εργασίας·
 - Διασφάλισης ότι όλα τα άτομα κατανοούν τι γίνεται και γιατί.

Αν είστε **νέος/-α ή μέλος μιας ομάδας νέων**, μπορείτε ακόμη να αναλάβετε τη διοργάνωση ενός κατασκηνωτικού προγράμματος, ειδικά με την υποστήριξη ενός/μιας μέντορα ή ενός οργανισμού-εταίρου. Πολλά έργα αποκατάστασης συνεργάζονται ευχαρίστως με κινητοποιημένες ομάδες νέων.

Ουσιαστικά, η διοργάνωση μιας κατασκήνωσης αποκατάστασης της φύσης μοιάζει πολύ με τη διοργάνωση οποιασδήποτε άλλης κατασκήνωσης νέων — με το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι συμβάλλει στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος και στην εκμάθηση νέων πρακτικών δεξιοτήτων.

Αποκατάσταση στην πράξη: Εργασίες και εργαλεία

Οι εργασίες αποκατάστασης ποικίλλουν ανάλογα με το οικοσύστημα και την τοποθεσία. Η εργασία είναι συχνά σωματική, αλλά συνήθως απλή και επαναλαμβανόμενη, με αποτέλεσμα να είναι προσιτή σε συμμετέχοντες/-χουσες με ευρύ φάσμα δεξιοτήτων. Οι εργασίες περιλαμβάνουν συχνά τη χρήση (ή την εκμάθηση χρήσης) εργαλείων χειρός, και συνήθως μπορούν να καλυφθούν διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας στην ίδια τοποθεσία.

Συνήθεις δραστηριότητες αποκατάστασης της φύσης περιλαμβάνουν, για παράδειγμα:

- Κλάδεμα και πριόνισμα κλαδιών και θάμνων·
- Στοίβαγμα κλαδιών·
- Κοπή και συλλογή χόρτου·
- Κατασκευή μικρών φραγμάτων.

Τοπικά Παραδείγματα:

- Στη **Φινλανδία**, οι νέοι/-ες εθελοντές/-ντριες μπορούν να βοηθήσουν στην αποκατάσταση παραδοσιακών αγροτικών βιότοπων, οι οποίοι εξαρτώνται από τη μακροχρόνια διαχείριση της φύσης. Μπορούν επίσης να συμμετάσχουν στην επαναδιαβροχή τυρφώνων, π.χ. κατασκευάζοντας μικρά φράγματα.
- Στη **Σλοβακία**, οι κατασκήνώσεις αποκατάστασης εστιάζουν στη φύτευση αυτόχθονων δέντρων και θάμνων, την απομάκρυνση χωροκατακτητικών ειδών, τη συλλογή σπόρων για οικολογική αποκατάσταση ή τη βοήθεια στην αποκατάσταση υγρότοπων και όχθων ποταμών.
- Στην **Ελλάδα**, οι νέοι/-ες συμμετέχοντες/-χουσες συμβάλλουν στην αποκατάσταση των ακτών φυτεύοντας αυτόχθονη βλάστηση στις αμμοθίνες και καθαρίζοντας υποβαθμισμένες υγροτοπικές περιοχές.
- Στην **Ολλανδία**, οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν συχνά την αναδιαμόρφωση των αστικών χώρων πρασίνου ή την αποκατάσταση των υγρότοπων μέσω της διαχείρισης της στάθμης του νερού και της φύτευσης αυτόχθονων ειδών.

Φωτογράφος: Anja Matthes
Κατασκήνωση στην Ολλανδία, 2025

Φωτογράφος: Martin Sopínek
Κατασκήνωση στη Σλοβακία, 2024

Φωτογράφος: Aino Huotari
Κατασκήνωση στη Φινλανδία, 2024

ΠΩΣ ΝΑ

Διοργανώσετε μια Κατασκήνωση
Αποκατάστασης της Φύσης

RESTO SCAPRO

Φωτογράφος: Martin Sop
Κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης που διοργανώθηκε
από το Strom Života στη Σλοβακία, 2024

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης της φύσης συνδυάζουν την έμπρακτη περιβαλλοντική δράση με τη συμμετοχή των νέων, τη μάθηση και την οικοδόμηση κοινότητας.

Αυτό το κεφάλαιο παρέχει καθοδήγηση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τέτοιων κατασκηνώσεων. Όλες οι συμβουλές βασίζονται σε πραγματικές εμπειρίες διοργάνωσης κατασκηνωτικών προγραμμάτων.

Είτε είστε εργαζόμενος/-νη στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτικός, είτε νέος/-α, θα βρείτε πρακτικά εργαλεία και παραδείγματα που θα σας βοηθήσουν να μετατρέψετε το κίνητρό σας σε μια επιτυχημένη κατασκήνωση.

Ενδυνάμωση των νέων μέσω της συμμετοχής

Αν είστε εργαζόμενος/-νη στον τομέα της νεολαίας, σκεφτείτε πώς μπορούν οι νέοι/-ες να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της κατασκήνωσης, προτού επικοινωνήσετε με πιθανούς/-νές συνεργάτες/-τιδες.

Η συμμετοχή των νέων στις φάσεις του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης όχι μόνο αυξάνει το αίσθημα ιδιοκτησίας και το κίνητρό τους, αλλά ενισχύει συγχρόνως τη συνάφεια και τον αντίκτυπο της κατασκήνωσης.

Για παράδειγμα, μπορείτε:

- Να προσκαλέσετε τους/τις νέους/-ες να συνδιαμορφώσουν τους στόχους και την καθημερινή δομή της κατασκήνωσης.
- Να τους/τις συμπεριλάβετε στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την τοποθεσία, τις δραστηριότητες και την επικοινωνία.
- Να ενθαρρύνετε τη διοργάνωση συνεδριών ή εργαστηρίων υπό την καθοδήγηση συνομηλίκων κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης.
- Να συλλέξετε ανατροφοδότηση (σχόλια) και σκέψεις από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες για τη βελτίωση μελλοντικών κατασκηνώσεων.

Αυτή η συμμετοχική προσέγγιση διασφαλίζει ότι η κατασκήνωση είναι ουσιαστική, συμπεριληπτική και ενδυναμώνει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Συνεργασία με έναν/μία διαχειριστή/-στρια τοποθεσίας αποκατάστασης

Κατά τον σχεδιασμό μιας κατασκήνωσης αποκατάστασης της φύσης, το πρώτο και πιο σημαντικό βήμα είναι να έρθετε σε επαφή με τους φορείς που διαχειρίζονται ή υλοποιούν έργα αποκατάστασης. Αν βρείτε έναν/μία συνεργάτη/-τιδα που χρειάζεται εθελοντές/-ντριες, μπορείτε να προσδιορίσετε ταυτόχρονα και πιθανές τοποθεσίες αποκατάστασης

Η σύναψη συνεργασιών πρέπει να γίνεται πριν από τον καθορισμό των ημερομηνιών της κατασκήνωσης, καθώς η αποκατάσταση της φύσης συχνά εξαρτάται από την εποχή. Για παράδειγμα, η περίοδος αναπαραγωγής των πουλιών ή η στιγμή της σποράς των φυτών επηρεάζουν το χρονοδιάγραμμα των εργασιών. Μπορείτε επίσης να λάβετε πληροφορίες σχετικά με τις τοπικές πρακτικές ιδιοκτησίας γης από τον/τη συνεργάτη/-τιδά σας.

Για τους εκπαιδευτικούς στόχους του κατασκηνωτικού προγράμματος, είναι απαραίτητο ο/η συνεργάτης/-τιδά σας να μπορεί να διαθέσει έναν/μία ειδικό που θα διδάξει στους/στις συμμετέχοντες/-χουσες σχετικά με το τοπικό έργο αποκατάστασης: γιατί γίνεται και πώς βοηθά η εργασία που θα προσφέρετε.

Με ποιους φορείς πρέπει να επικοινωνήσετε;

Η αποκατάσταση της φύσης και η διαχείριση των ενδιαιτημάτων εποπτεύονται συνήθως από μια κρατική υπηρεσία, αν και το πραγματικό έργο μπορεί να εκτελείται από ΜΚΟ ή ιδιωτικές εταιρείες. Μπορείτε να επικοινωνήσετε απευθείας με τους ενδιαφερόμενους φορείς που εκτελούν τρέχοντα έργα αποκατάστασης, πολλοί από τους οποίους δέχονται με χαρά την υποστήριξη εθελοντών/-ντριών. Για παράδειγμα, τα έργα στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE που χρηματοδοτείται από την ΕΕ περιλαμβάνουν συχνά τη συμμετοχή εθελοντών/-ντριών ως βασικό στόχο.

Μπορείτε να προσεγγίσετε σε ενδιαφερόμενους φορείς σε οποιοδήποτε επίπεδο της διαχείρισης του χώρου αποκατάστασης, αλλά το πιο εύκολο είναι να ξεκινήσετε από την κρατική υπηρεσία. Εάν γνωρίζετε ήδη τοπικά έργα, επικοινωνήστε απευθείας μαζί τους. Επιπλέον μπορείτε να απευθυνθείτε σε τοπικές ΜΚΟ ή εταιρείες που ασχολούνται με την αποκατάσταση ή τη διαχείριση της φύσης.

Συμβουλές για Συγκεκριμένες Χώρες

Φινλανδία

- Επικοινωνήστε με τον οργανισμό Metsähallitus (Parks and Wildlife Finland), ο οποίος διαχειρίζεται κρατικές προστατευόμενες περιοχές και συντονίζει πολλά έργα αποκατάστασης.
- Οι εργασίες αποκατάστασης πραγματοποιούνται συχνά σε εθνικά πάρκα ή περιοχές Natura 2000 και οι άδειες είναι συνήθως άρτια δομημένες.

Σλοβακία

- Τα προγράμματα φροντίδας για τις προστατευόμενες περιοχές αναπτύσσονται από την Κρατική Υπηρεσία Προστασίας της Φύσης της Σλοβακικής Δημοκρατίας, η οποία διαθέτει περιφερειακά παραρτήματα σε ολόκληρη τη χώρα.
- Τα κατασκηνωτικά προγράμματα αποκατάστασης απαιτούν συντονισμό με τους τοπικούς δήμους ή τους/τις ιδιοκτήτες/-τριες γης.

Ελλάδα

- Επικοινωνήστε με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο εποπτεύει τις εθνικές στρατηγικές αποκατάστασης.
- Οι εργασίες αποκατάστασης ενδέχεται να είναι πιο εφικτές σε περιοχές Natura 2000 ή μέσω έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ λόγω των αυστηρότερων κανονισμών χρήσης γης.

Ολλανδία

- Η αποκατάσταση συντονίζεται συχνά από τις επαρχιακές κυβερνήσεις και τους οργανισμούς Natuurmonumenten ή Staatsbosbeheer.
- Λόγω της πυκνής χρήσης γης, οι περιοχές αποκατάστασης είναι συχνά μικρές αλλά εξαιρετικά στρατηγικές — εστιάζουν στους διαδρόμους βιοποικιλότητας ή στην αποκατάσταση υγροτόπων.

DESCRIBE YOUR
JOURNEY

Φωτογράφος: Martin Sopínes, Σλοβακία, 2024

Προσαρμογή της εργασίας σε διαφορετικές ομάδες

Μόλις βρείτε έναν/μία συνεργάτη/-τιδα που χρειάζεται εθελοντές/-ντριες για έναν χώρο αποκατάστασης, είναι σημαντικό να του/της δώσετε σαφείς πληροφορίες σχετικά με την ομάδα σας. Οι δραστηριότητες αποκατάστασης μπορούν συχνά να προσαρμοστούν στις ανάγκες της ομάδας και το να το κάνετε αυτό εκ των προτέρων βοηθά να διασφαλίσετε ότι η εμπειρία θα είναι ασφαλής και εκπαιδευτική.

Η προσαρμογή των εργασιών και της τοποθεσίας στην ομάδα σας μπορεί να κάνει μεγάλη διαφορά.

Ακολουθούν ορισμένα βασικά στοιχεία που πρέπει να λάβετε υπόψη:

Μέγεθος της ομάδας και συγκεκριμένες ανάγκες

Υπάρχουν νέοι/-ες συμμετέχοντες/-χουσες ή άτομα με αναπηρίες;

- Ίσως χρειαστεί να αφιερώσετε επιπλέον χρόνο για καθοδήγηση και διαλείμματα.
- Οι στρατηγικές κινητοποίησης και εμπλοκής μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές.

Σχετική εμπειρία

Πόσο εξοικειωμένοι/-νες είναι με την εργασία σε εξωτερικούς χώρους ή με τα εργαλεία;

- Πόση εκπαίδευση θα χρειαστούν για να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία χειρός;
- Ποια εργαλεία είναι κατάλληλα και ασφαλή για αυτούς/-τές;

Φυσικές ικανότητες

Υπάρχουν περιορισμοί κινητικότητας ή δυσκολίες σε ανώμαλο έδαφος;

- Επιλέξτε τοποθεσίες και εργασίες που είναι προσβάσιμες και ασφαλείς για όλους/-λες.

Άλλες ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων

Λάβετε υπόψη διατροφικούς περιορισμούς, γλωσσικές προτιμήσεις ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά που μπορεί να επηρεάσουν την εμπειρία.

Εκτός από την προσαρμογή των εργασιών και της τοποθεσίας, το επίπεδο καθοδήγησης και ευθύνης πρέπει να ταιριάζει με την ηλικία και την εμπειρία της ομάδας. Οι νεότεροι/-ρες ή λιγότερο έμπειροι/-ρες συμμετέχοντες/-χουσες μπορεί να χρειάζονται περισσότερη δομή και υποστήριξη, ενώ στις πιο έμπειρες ομάδες μπορεί να δοθεί μεγαλύτερη ανεξαρτησία. Η προσαρμογή του ρόλου του/της εκπαιδευτή/-τριας συμβάλλει στη διασφάλιση μιας ασφαλούς, ενδυναμωτικής και ελκυστικής εμπειρίας για όλους/-λες.

Αυτοί οι παράγοντες πρέπει να συζητηθούν εκ των προτέρων με τον/την υπεύθυνο/-νη του χώρου αποκατάστασης ή έναν/μία ειδικό. Αυτό σας επιτρέπει να διαθέσετε αρκετό χρόνο και πόρους για καθοδήγηση, ασφάλεια και μάθηση εξασφαλίζοντας μια ουσιαστική και συμπεριληπτική εμπειρία για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Ρόλοι που πρέπει να προγραμματίσετε

Ο σχεδιασμός μιας κατασκήνωσης γίνεται ευκολότερος αν μπορείτε να μοιράσετε την εργασία σε διαφορετικά άτομα. Συνήθως, χρειάζεστε:

- **Συντονιστές/-στριες κατασκήνωσης** – για τη διαχείριση της υλικοτεχνικής υποστήριξης και του σχεδιασμού·
- **Συντονιστή/-στρια επικοινωνίας** – για την καταγραφή και την κοινοποίηση των δραστηριοτήτων·
- **Μάγειρα/-ρισα** – για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των γευμάτων και της παρασκευής του φαγητού·
- **Ειδικός αποκατάστασης (συνεργάτης/-τιδα)** – που είναι εξοικειωμένος/-νη με τον χώρο αποκατάστασης και μπορεί να εξηγήσει τι γίνεται και γιατί, καθώς και να καθοδηγήσει τις εργασίες.

Πρόγραμμα κατασκήνωσης

Πριν ξεκινήσετε με το τακτικό ημερήσιο πρόγραμμα, είναι σημαντικό να ενημερώσετε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες για τον χώρο αποκατάστασης και τις εργασίες που πρόκειται να γίνουν. Μια ξενάγηση στον χώρο βοηθά όλους/-λες να κατανοήσουν το τοπίο, το οικολογικό του πλαίσιο και τους στόχους των εργασιών αποκατάστασης.

Να θυμάστε ότι η αποκατάσταση είναι μια μακροπρόθεσμη διαδικασία – δεν μπορεί να ολοκληρωθεί με μία μεμονωμένη κατασκήνωση, αλλά κάθε συνεισφορά είναι σημαντική!

Ξεκινήστε κάθε μέρα με σκοπό και ασφάλεια.

Καλό είναι να ξεκινάτε κάθε μέρα με έναν κύκλο έναρξης. Είναι μια στιγμή για να συγκεντρώσετε την ομάδα, να μοιραστείτε τους στόχους της ημέρας, να αναθεωρήσετε τις πρακτικές ασφάλειας και να ελέγξετε πώς αισθάνονται όλοι/-λες. Αυτό δημιουργεί μια θετική ατμόσφαιρα και χτίζει ένα αίσθημα κοινότητας.

Πριν ξεκινήσετε την εργασία, βεβαιωθείτε ότι οι συμμετέχοντες/-χουσες γνωρίζονται μεταξύ τους, καθώς αυτό βοηθά στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο άνετου περιβάλλοντος στην ομάδα, και ότι όλοι/-λες κατανοούν δύο βασικά πράγματα:

- Ποιος είναι ο μακροπρόθεσμος στόχος της αποκατάστασης εδώ;
- Ποιος είναι ο σκοπός των εργασιών της σημερινής ημέρας;

Όταν οι συμμετέχοντες/-χουσες γνωρίζουν το «γιατί» πίσω από τις προσπάθειές τους, έχουν αυξημένα κίνητρα και αφοσίωση.

Προσαρμόστε την ημέρα στην ομάδα.

Η δομή της ημέρας μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας. Οι ώρες εργασίας μπορούν να είναι συντομότερες ή πιο ευέλικτες, ανάλογα με την ηλικία, τις ικανότητες και τα επίπεδα ενέργειας.

Ολοκληρώστε με αναστοχασμό.

Συνιστάται να κλείνετε τη μέρα με έναν αναστοχασμό, ο οποίος μπορεί να είναι μια σύντομη ομαδική συζήτηση ή ατομική καταγραφή σε ημερολόγιο. Αποτελεί μια ευκαιρία να μοιραστείτε τι μάθατε, πώς νιώσατε και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί. Ο εν λόγω αναστοχασμός βοηθά στην ενίσχυση της μάθησης και δημιουργεί μια ισχυρότερη ομαδική εμπειρία.

Φωτογράφος: Anja Matthes, Κατασκήνωση στην Ολλανδία, 2025

Πρόγραμμα πρώτης ημέρας

Ώρα	Εργασία
12:00	Άφιξη
13:00	Τακτοποίηση Εύρεση κρεβατιών για όλους/-λες ή στήσιμο σκηνών.
14:00	Μεσημεριανό
15:00	Καλωσόρισμα και γνωριμία Ενημερωτική συνάντηση, παρουσίαση του προγράμματος και δραστηριότητες αλληλογνωριμίας.
16:30	Παρουσίαση των εργασιών αποκατάστασης Τι θα γίνει και γιατί;
17:00	Ξενάγηση στον χώρο εργασίας
18:00	Δείπνο

Πρόγραμμα ημέρας εργασίας

Ώρα	Εργασία
8:00	Πρωινό
9:00	Πρωινή ενημέρωση Ξεκινήστε εξετάζοντας όλες τις εργασίες της ημέρας.
9:30	Εργασία Διευκρινίστε ότι όλοι/-λες μπορούν να κάνουν τα διαλείμματα τους όταν το χρειάζονται.
12:00	Μεσημεριανό
13:00	Εργασία
15:00	Διάλειμμα για σνακ Αναγνωρίστε όσα έχετε ήδη καταφέρει!
16:00	Εργασία
17:00	Τελική προσπάθεια Η ομαδική εργασία σε μια μικρή περιοχή έχει ορατό αποτέλεσμα και ανεβάζει το ηθικό.
17:30	Απογευματινή ενημέρωση Κάντε μια ανασκόπηση και αναστοχαστείτε μαζί τι πετύχατε σήμερα.
18:00	Δείπνο

Χρόνος εργασίας και δυναμική της ομάδας

Μια τυπική μέρα σε μια κατασκήνωση αποκατάστασης της φύσης μπορεί να περιλαμβάνει **έως και 6-8 ώρες εργασιών**. Αν και αυτό μπορεί να ακούγεται πολύ, η εργασία είναι συχνά χαλαρή και ενδιάμεσα γίνονται διαλείμματα. Οι νέοι/-ες συμμετέχοντες/-χουσες μπορούν να αφιερώσουν χρόνο για να κοινωνικοποιηθούν, να μάθουν ο/η ένας/μία από τον/την άλλο/-λη και να απολαύσουν σνακ κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Όσο περισσότερες είναι οι ώρες εργασίας, τόσο πιο σημαντικό είναι **να προγραμματίζετε επίσημα διαλείμματα και να διατηρείτε το κίνητρο** των συμμετεχόντων/-χουσών επισημαίνοντάς τους όσα έχουν ήδη πετύχει. Ο εορτασμός της προόδου, όσο μικρή και αν είναι, μπορεί να διατηρήσει την ενέργεια σε υψηλά επίπεδα.

Συμβουλές για τη διαχείριση της ημέρας:

- **Οι μεγαλύτερες ομάδες** απαιτούν περισσότερο χρόνο για μεταβάσεις, οδηγίες και διαλείμματα. Προγραμματίστε ανάλογα.
- **Η εργασία σε εξωτερικούς χώρους ανοίγει την όρεξη** — φροντίστε να έχετε αρκετό φαγητό και σνακ.
- Ένας εξαιρετικός τρόπος για **να κλείσετε την ημέρα** είναι να εργαστείτε μαζί ως ομάδα σε έναν μικρό χώρο. Ακόμη και 15 λεπτά εστιασμένης προσπάθειας μπορούν να αποφέρουν ορατά αποτελέσματα και ένα ισχυρό αίσθημα ικανοποίησης.

Δημιουργία αισθήματος κοινότητας και συμπερίληψης

Εκτός από τις εργασίες αποκατάστασης, μικρά καθημερινά πράγματα μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός ισχυρού αισθήματος κοινότητας. Τα κοινά γεύματα, τα τακτικά διαλείμματα για σνακ και οι ανεπίσημες στιγμές — όπως η χαλάρωση μαζί μετά την εργασία — ενισχύουν τη σύνδεση και την εμπιστοσύνη.

Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να σχεδιάσουν από κοινού μέρη της κατασκήνωσης εκ των προτέρων ή να αναλάβουν ρόλους που ταιριάζουν με τα ενδιαφέροντά τους, όπως η διοργάνωση δραστηριοτήτων που ενισχύουν το αίσθημα της κοινότητας. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο αυξάνει τη συμμετοχή, αλλά και εμβαθύνει το αίσθημα της ιδιοκτησίας και του ανήκειν.

Φωτογράφος: Anja Matthes, 2025

Φωτογράφος: Frankie Turk, Κατασκήνωση στη Σλοβακία, 2024

Συμπερίληψη και προσβασιμότητα

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης της φύσης έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν συμπεριληπτικούς και προσβάσιμους χώρους για πολλούς ανθρώπους. Αν και η εργασία στη φύση παρουσιάζει ορισμένες εγγενείς προκλήσεις, με προσεκτικό σχεδιασμό και ανοιχτή επικοινωνία, οι κατασκηνώσεις μπορούν να γίνουν προσβάσιμες σε πολύ περισσότερα άτομα από όσα θα μπορούσαμε αρχικά να υποθέσουμε.

Οι διοργανωτές/-τριες δίνοντας προσοχή στις λεπτομέρειες, **κοινοποιώντας με σαφήνεια τις πληροφορίες προσβασιμότητας** και δείχνοντας ανοιχτότητα στο να ακούσουν τις ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον στο οποίο όλοι/-λες αισθάνονται ευπρόσδεκτοι/-κτες και ότι λαμβάνουν υποστήριξη.

Οι τοποθεσίες αποκατάστασης της φύσης ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό — μερικές είναι απομακρυσμένες και άγριες, ενώ άλλες βρίσκονται σε αστικές περιοχές. Εξετάστε την τοποθεσία σας και διερευνήστε πώς μπορείτε να κάνετε την κατασκήνωσή σας όσο το δυνατόν πιο προσβάσιμη.

Η συμπερίληψη δεν αφορά μόνο τις υποδομές, αλλά και την κουλτούρα. Είναι ευθύνη ολόκληρης της κοινότητας της κατασκήνωσης, συμπεριλαμβανομένων των διοργανωτών/-τριών, των συμμετεχόντων/-χουσών, των ειδικών και του προσωπικού υποστήριξης, να καλλιεργήσει ένα περιβάλλον σεβασμού και ένταξης.

Ένα χρήσιμο εργαλείο είναι να **ορίσετε έναν/μία υπεύθυνο/-νη ισότητας**, ώστε οι συμμετέχοντες/-χουσες να γνωρίζουν σε ποιο άτομο μπορούν να απευθυνθούν για θέματα ισότητας, συμπερίληψης και προσβασιμότητας.

Ένα άλλο εργαλείο συμπερίληψης είναι η χρήση **αρχών ασφαλέστερου χώρου** στην κατασκήνωση, οι οποίες μπορούν να δημιουργηθούν από κοινού με τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες πριν την έναρξη της κατασκήνωσης. Αυτές οι αρχές βοηθούν στον καθορισμό κοινών προσδοκιών για τη συμπεριφορά και την επικοινωνία.

Φωτογράφος: Aino Huotari, Φινλανδία, 2024

Τι πρέπει να προσέξετε κατά τη σύνταξη πληροφοριών προσβασιμότητας

Οι πληροφορίες προσβασιμότητας παρέχουν πληροφορίες που είναι απαραίτητες για άτομα με αναπηρίες. Κατά την προετοιμασία των πληροφοριών προσβασιμότητας για την κατασκήνωσή σας, καθοριστικής σημασίας είναι η σαφήνεια και η διαφάνεια. Ακολουθούν ορισμένα σημαντικά σημεία που πρέπει να έχετε κατά νου:

- **Να είστε συγκεκριμένοι/-νες σχετικά με τον χώρο:** Περιγράψτε το έδαφος, τις εγκαταστάσεις και τυχόν πιθανά εμπόδια (π.χ. ανώμαλο έδαφος, έλλειψη στεγάστρου, απόσταση από το πάρκινγκ).
- **Να αναφέρετε τις διαθέσιμες παροχές:** Συμπεριλάβετε λεπτομέρειες σχετικά με τις τουαλέτες, την πρόσβαση σε νερό, τα καθίσματα και τις σκιερές περιοχές.
- **Να εξηγείτε τις εργασίες:** Περιγράψτε τις σωματικές απαιτήσεις και αν οι εργασίες μπορούν να προσαρμοστούν.
- **Να λαμβάνετε υπόψη την ιδιωτικότητα:** Ενημερώστε για το επίπεδο ιδιωτικότητας στους χώρους ύπνου, στα ντους κ.λπ. Μπορείτε να προσφέρετε περισσότερη ιδιωτικότητα αν χρειαστεί;
- **Να χρησιμοποιείτε συμπεριληπτική επικοινωνία:** Ενημερώστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες εάν οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες σε απλή γλώσσα, με μεγάλα γράμματα ή σε άλλες προσβάσιμες μορφές.
- **Να συμπεριλαμβάνετε στοιχεία επικοινωνίας:** Ορίστε με σαφήνεια ένα άτομο επικοινωνίας για ερωτήσεις ή αιτήματα σχετικά με την προσβασιμότητα.
- **Να είστε ειλικρινείς και ενθαρρυντικοί/-κές:** Αναγνωρίστε τους περιορισμούς, αλλά επισημάνετε επίσης τι είναι εφικτό και ποιες διευκολύνσεις μπορούν να προσφερθούν.
- **Να χρησιμοποιείτε συμπεριληπτική γλώσσα:** Αποφύγετε υποθέσεις για τις ικανότητες των άλλων και τονίστε την ανοιχτή στάση απέναντι στις διαφορετικές ανάγκες.

Αρχές ασφαλέστερου χώρου για τη συμπερίληψη

Οι Αρχές Ασφαλέστερου Χώρου (Safer Space Principles) είναι κατευθυντήριες οδηγίες που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την ενίσχυση της συμπερίληψης και του αμοιβαίου σεβασμού μέσα σε μια ομάδα. Βοηθούν στη δημιουργία περιβαλλόντων στα οποία όλοι/-λες αισθάνονται ευπρόσδεκτοι/-κτες, ασφαλείς και απαλλαγμένοι/-νες από διακρίσεις ή βλάβες. Αυτές οι αρχές είναι ένα πρακτικό εργαλείο για να διαμορφωθούν χώροι για τους/τις νέους/-ες που θα είναι πιο δίκαιοι και θα προάγουν τον σεβασμό.

Πώς να χρησιμοποιήσετε τις αρχές ασφαλέστερου χώρου στην κατασκήνωση

Οι αρχές θα πρέπει να παρουσιάζονται και να συζητούνται με την ομάδα στην αρχή της κατασκήνωσης. Στην ιδανική περίπτωση, δεν πρέπει να επιβάλλονται απλώς από τους/τις διοργανωτές/-τριες, αλλά να δημιουργούνται από κοινού με τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες. Αυτό ενισχύει την αίσθηση της ιδιοκτησίας και διασφαλίζει ότι οι αρχές αντικατοπτρίζουν τις κοινές αξίες της ομάδας.

Παραδείγματα Αρχών:

- Να είστε ανοιχτοί/-χτες προς τους άλλους ανθρώπους και να έχετε επίγνωση των δικών σας προκαταλήψεων.
- Να σέβεστε τους πάντες συμπεριλαμβανομένου του εαυτού σας.
- Να χρησιμοποιείτε συμπεριληπτική γλώσσα και να αποφεύγετε την ενίσχυση στερεοτύπων.
- Να μην κάνετε υποθέσεις, αλλά να ρωτάτε με σεβασμό.
- Να υποστηρίζετε και να ενθαρρύνετε την ισότιμη συμμετοχή.
- Να αναγνωρίζετε τη δική σας δύναμη και τα προνόμιά σας.
- Να σέβεστε τα όρια σας και των άλλων τόσο τα σωματικά όσο και τα ψυχικά.
- Να παρεμβαίνετε αν δεν τηρείται ο ασφαλής χώρος.
- Να θυμάστε να λέτε ευχαριστώ.
- Να κάνετε το καλύτερο που μπορείτε — αυτό αρκεί.

Αν κάποιο άτομο νιώσει ανασφάλεια ή δυσφορία, θα πρέπει να ξέρει σε ποιον/ποια να απευθυνθεί. Για τον λόγο αυτό, καλό θα ήταν να ορίσετε με σαφήνεια ένα **άτομο επικοινωνίας** υπεύθυνο για τη διαχείριση ανησυχιών ή ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Συμβουλή: Ξεκινήστε την κατασκήνωση με μια ομαδική δραστηριότητα στην οποία οι συμμετέχοντες/-χουσες δημιουργούν τις δικές τους αρχές για έναν ασφαλέστερο χώρο. Η από κοινού δημιουργία τους στην αρχή της κατασκήνωσης βοηθά στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης, συμπερίληψης και κοινής ευθύνης, καθώς και στην ενδυνάμωση των συμμετεχόντων/-χουσών να διαμορφώσουν την κουλτούρα της κατασκήνωσης από την πρώτη μέρα.

Ασφάλεια και διαχείριση κινδύνων

Ένα σαφές σχέδιο ασφάλειας βοηθά στην πρόληψη ατυχημάτων σε μια κατασκήνωση και υποστηρίζει μια ήρεμη και συμπεριληπτική ατμόσφαιρα. Ο σχεδιασμός της ασφάλειας μπορεί επίσης να αποτελεί κοινή ευθύνη — η συμμετοχή των ατόμων στον εντοπισμό κινδύνων και στον καθορισμό κανόνων αυξάνει την ευαισθητοποίηση και την υπευθυνότητα.

Πριν από την εκδήλωση

- Διενεργήστε μια βασική εκτίμηση κινδύνου (π.χ. έδαφος, εργαλεία, καιρικές συνθήκες, πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες) και καταρτίστε ένα σχέδιο ασφάλειας.
- Αναθέστε ρόλους ασφάλειας (π.χ. υπεύθυνος/-νη πρώτων βοηθειών, επαφή έκτακτης ανάγκης).
- Βεβαιωθείτε ότι το κουτί πρώτων βοηθειών είναι πλήρες, διαθέσιμο και προσβάσιμο.
- Ενημερώστε όλους/-λες τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες για τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης και τις διαδικασίες.
- Ελέγξτε για αλλεργίες και ειδικές ανάγκες (π.χ. φαρμακευτική αγωγή, προσβασιμότητα).
- Εξετάστε αν απαιτείται ομαδική ασφάλιση για τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης

- Ενημερώστε την ομάδα για το σχέδιο ασφάλειας (με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους).
- Διατηρήστε την καλή υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων.
- Παρακολουθήστε την ευημερία των συμμετεχόντων/-χουσών (π.χ. κόπωση, αφυδάτωση, κρύο).
- Διασφαλίστε την πυρασφάλεια (π.χ. φωτιά στην κατασκήνωση, εστίες μαγειρέματος).
- Να είστε προετοιμασμένοι/-νες για αλλαγές στις καιρικές συνθήκες.

Σε περίπτωση ατυχήματος

- Αποτρέψτε περαιτέρω βλάβες.
- Αξιολογήστε την ανάγκη για βοήθεια και παράσχετε πρώτες βοήθειες.
 - Επείγον: Καλέστε το 112 (ή τον σχετικό αριθμό). Βεβαιωθείτε ότι όλοι/-λες οι συμμετέχοντες/-χουσες γνωρίζουν τον αριθμό που πρέπει να καλέσουν σε επείγουσες περιπτώσεις.
 - Μη επείγον: Επικοινωνήστε με το κέντρο υγείας και κανονίστε τη μεταφορά.
- Ενημερώστε τον/τη συντονιστή/-στρια της εκδήλωσης.
- Εξετάστε το περιστατικό και αντλήστε διδάγματα από αυτό.

Φωτογράφος: Martin Sopinec και Frankie T
Κατασκήνωση που διοργανώθηκε από το tromzivotá σε ένα
λιβαδικό οικοσύστημα στη Σλοβακία, 2024

Χρηματοδότηση και προϋπολογισμός

Τα κατασκηνωτικά προγράμματα αποκατάστασης της φύσης μπορούν να οργανωθούν με ένα ευρύ φάσμα προϋπολογισμών, από πρωτοβουλίες βάσης με ελάχιστο κόστος έως πλήρως χρηματοδοτούμενα προγράμματα χωρίς αποκλεισμούς. Το μυστικό είναι να ευθυγραμμίσετε τον προϋπολογισμό σας με τους στόχους, τις ανάγκες της ομάδας και τους διαθέσιμους πόρους.

Σκέψεις για τον προϋπολογισμό

Κατασκηνώσεις χωρίς προϋπολογισμό ή με ελάχιστο κόστος

Ορισμένες δραστηριότητες αποκατάστασης, όπως η απομάκρυνση χωροκατακτητικών ειδών, μπορούν να οργανωθούν με ελάχιστο έως μηδενικό προϋπολογισμό. Αυτό μπορεί να γίνει σε τοπικό επίπεδο, με τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να φέρνουν το δικό τους φαγητό, εξοπλισμό (και εργαλεία). Μπορείτε επίσης να δανειστείτε εργαλεία δωρεάν, αν χρειαστεί. Αν και αυτή η προσέγγιση δεν είναι πάντα συμπεριληπτική ή προσβάσιμη, μπορεί να είναι ένας γρήγορος και αποτελεσματικός τρόπος για να προσελκύσετε ανθρώπους.

Κατασκηνώσεις χαμηλού κόστους

Ο πιο οικονομικός τρόπος για να διοργανώσετε ένα κατασκηνωτικό πρόγραμμα είναι να χρησιμοποιήσετε σκηνές για διαμονή και να μαγειρεύετε τα γεύματα σε εστίες κάμπινγκ. Οι συμμετέχοντες/-χουσες μπορούν να φέρουν τον δικό τους εξοπλισμό και φαγητό. Αν και αυτή η προσέγγιση οργανώνεται γρήγορα και μπορεί να μην απαιτεί εξωτερική χρηματοδότηση, δεν είναι μια επιλογή που ευνοεί ιδιαίτερα τη συμπερίληψη ή την προσβασιμότητα.

Κατασκηνώσεις υψηλού κόστους

Η παροχή διαμονής, γευμάτων και υποστήριξης μετακίνησης ενισχύει τη συμπερίληψη μειώνοντας τα εμπόδια συμμετοχής. Ωστόσο, αυτές οι υπηρεσίες αυξάνουν σημαντικά το κόστος και συχνά απαιτούν εξωτερική χρηματοδότηση.

Συμβουλή: Ο προϋπολογισμός ενός κατασκηνωτικού προγράμματος αποκατάστασης μπορεί να κυμαίνεται από πολύ χαμηλό έως υψηλό κόστος — απλώς να θυμάστε πώς αυτό επηρεάζει την προσβασιμότητα και τη συμπερίληψη.

Το μαγείρεμα με φούρνους κατασκήνωσης μπορεί να είναι μια εξαιρετική εμπειρία στη φύση, αλλά αφαιρεί χρόνο από τις εργασίες αποκατάστασης. Αποφασίστε τι αποτελεί προτεραιότητα για εσάς!

Υπόδειγμα Προτύπου Προϋπολογισμού

Κατηγορία	Περιγραφή	Κατασκήνωση ελάχιστου κόστους (EUR / άτομο)	Κατασκήνωση χαμηλού κόστους (EUR / άτομο)	Κατασκήνωση υψηλότερου κόστους (EUR / άτομο)
Διαμονή	Σκηνές, καλύβες ή άλλα καταλύματα	0 € (σκηνές, ιδιόκτητες ή από χορηγία)	10-30 €/ημέρα	30-100 €/ημέρα
Τρόφιμα	Γεύματα και σνακ για τους/ τις συμμετέχοντες /-χουσες	0€ (πληρώνονται από τους/τις ιδίους/-διες)	10-20 €/ημέρα (πλήρη γεύματα, δικός/-κή τους μάγειρας/-ρισσα)	20-50 €/ημέρα (πλήρη γεύματα, κέτερινγκ, παραγγελία)
Μεταφορά	Έξοδα μετακίνησης από και προς την τοποθεσία	0€ (πληρώνονται από τους/τις ιδίους/-διες, εύκολη πρόσβαση)	10-20€ (δημόσια συγκοινωνία, εύκολη πρόσβαση στον χώρο)	30-150 € (εξαρτάται από την τοποθεσία και το μέσο μεταφοράς)
Εργαλεία και Υλικά	Ασφάλιση για συμμετέχοντες /-χουσες και δραστηριότητες	0€ (δανεικά ή ιδιόκτητα των συνεργατών/- τιδών)	10-50€ (κυρίως δανεικά)	100-500€ (αγορά νέων, χρησιμεύουν και μελλοντικά)
Ασφάλιση	Ασφάλιση για συμμετέχοντες /-χουσες και δραστηριότητες	0€ (ατομική ευθύνη)	50-100€ (τυπική ασφάλιση εθελοντών/- ντριών)	200-500€ (για μεγάλο χρονικό διάστημα και μεγάλες ομάδες)
Προσωπικό/ Συντονισμός	Μισθοί ή αμοιβές για το προσωπικό της κατασκήνωσης και τους/τις συντονιστές/- στριες	0-200€ (όλοι/- λες ή κυρίως εθελοντές/- ντριες)	300-1000€ (αμειβόμενος αρχηγός κατασκήνωσης + βοηθός, συν ημερήσια αποζημίωση)	1000-5000€ (σχεδιασμός, διαχείριση, αρχηγός κατασκήνωσης, βοηθός, μάγειρες/-ρισσες, ειδικοί)
Έκτακτα Έξοδα	Επιπλέον κεφάλαια για απρόβλεπτες δαπάνες	0€	10-150 €	150-1000 €
Σύνολο		0-200€	400-1370 €	1530-7300€

Ευκαιρία μάθησης: Συμμετοχή των νέων στην κατάρτιση προϋπολογισμού

Η συμμετοχή των νέων στην αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης και στον σχεδιασμό του προϋπολογισμού της κατασκήνωσης είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για την καλλιέργεια της υπευθυνότητας και τη διδασκαλία πολύτιμων δεξιοτήτων. Οι συμμετέχοντες/-χουσες μαθαίνουντας πώς να υποβάλλουν αιτήσεις για χρηματοδότηση και να διαχειρίζονται πόρους αποκτούν γνώσεις γύρω από τον σχεδιασμό έργων και ενδεχομένως νιώθουν μεγαλύτερη δέσμευση απέναντι στους στόχους της κατασκήνωσης.

Επιμερισμός του κόστους με συνεργάτες/-τιδες

Ορισμένα έξοδα μπορεί να καλυφθούν ή να μοιραστούν με τον/την υπεύθυνο/-νη διαχείρισης του χώρου αποκατάστασης. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Μεταφορά στον χώρο·
- Εργαλεία και εξοπλισμό·
- Γεύματα κατά τη διάρκεια των εργασιμων ημερών.

Συζητήστε τις επιλογές καταμερισμού του κόστους νωρίς στη διαδικασία σχεδιασμού, ειδικά όταν οι εργασίες αποκατάστασης ωφελούν και τα δύο μέρη.

Κόστος συμμετοχής

- Μικρά ποσά (π.χ. 1-10€) μπορούν να ενισχύσουν τη δέσμευση των συμμετεχόντων/-χουσών χωρίς να αποτελούν εμπόδιο.
- Ελαφρώς υψηλότερα ποσά (π.χ. 5-10€ ανά ημέρα) μπορούν να καλύψουν τα έξοδα και να παραμείνουν προσιτά για πολλά άτομα.
- Εξετάστε το ενδεχόμενο δωρεάν συμμετοχής για να διασφαλίσετε την οικονομική προσβασιμότητα.
- Εξετάστε το ενδεχόμενο μειωμένης τιμής για όσα άτομα εγγράφονται νωρίς (Early Bird), ώστε να αποφύγετε τις εγγραφές της τελευταίας στιγμής.

Φωτογράφος: Martin Sopinec, Φινλανδία, 2024

Πηγές χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση για τα κατασκηνωτικά προγράμματα αποκατάστασης της φύσης για νέους/-ες μπορεί να προέλθει από διάφορες πηγές. Παρακάτω παρατίθενται μερικές ιδέες για το πού να ξεκινήσετε την αναζήτησή σας:

Πηγή Χρηματοδότησης	Περιγραφή
Προγράμματα Χρηματοδότησης της ΕΕ	
Erasmus+ (Νεολαία και Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης) Πρόγραμμα LIFE	Ανταλλαγές νέων – Επιτρέπει τη διοργάνωση διεθνών κατασκηνώσεων για νέους/-ες από διαφορετικές χώρες. Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης – Παρέχει χρηματοδότηση για εθελοντικά έργα, τα οποία μπορούν να εστιάζουν στην αποκατάσταση της φύσης. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης της ΕΕ για περιβαλλοντικές και κλιματικές δράσεις, που υποστηρίζει έργα αποκατάστασης της φύσης.
Εθνικές και Τοπικές Πηγές Χρηματοδότησης	
Υπουργεία και Περιβαλλοντικές Αρχές Περιφερειακές και Δημοτικές Επιχορηγήσεις Εθνικοί Οργανισμοί και Ταμεία Νεολαίας	Συχνά υποστηρίζουν πρωτοβουλίες αποκατάστασης και ενδέχεται να παρέχουν χρηματοδότηση για δραστηριότητες νεολαίας. Πολλές πόλεις και περιφέρειες υποστηρίζουν περιβαλλοντικά έργα και πρωτοβουλίες για τη νεολαία. Αυτοί οι οργανισμοί μπορεί να προσφέρουν επιχορηγήσεις ή υποστήριξη για πολλά είδη δραστηριοτήτων που διοργανώνονται από νέους/-ες.
Ιδρύματα και Ταμεία	
Εθνικά και Ευρωπαϊκά Περιβαλλοντικά Ιδρύματα Περιβαλλοντικές Οργανώσεις (π.χ. WWF)	Παρέχουν επιχορηγήσεις για διάφορα είδη περιβαλλοντικών έργων. Πολλές διεθνείς και εθνικές οργανώσεις προστασίας του περιβάλλοντος παρέχουν επιχορηγήσεις για την περιβαλλοντική εκπαίδευση και τη συμμετοχή των νέων.
Εταιρικές Συνεργασίες και Χορηγίες	
Προγράμματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) Εταιρείες Τουρισμού και Υπαίθριων Δραστηριοτήτων	Πολλές εταιρείες, ιδίως στον τομέα της πράσινης μετάβασης, ενδέχεται να υποστηρίζουν περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για βιωσιμότητα. Οι εταιρείες οικότουρισμού και φυσιολατρικού τουρισμού ενδέχεται να ενδιαφέρονται να υποστηρίξουν κατασκηνώσεις με αντάλλαγμα κάποια συνεργασία.

Εύκολες

Δραστηριότητες για την
Αποκατάσταση της Φύσης

RESTO
SCAPRO

Φωτογράφος: Αίλιο Ηυσotari
Στιγμιότυπο από την κατασκήνωση που διοργανώθηκε από το Nuorten
Akatemia και το Luontoliitto στη Φινλανδία, 2024

Η οργάνωση ενός πλήρους κατασκηνωτικού προγράμματος αποκατάστασης της φύσης μπορεί να φαίνεται δύσκολη στην αρχή, αλλά μπορείτε να ξεκινήσετε με μικρά βήματα!

Αυτές οι δραστηριότητες που μπορείτε να κάνετε μόνοι/-νες σας αποτελούν εξαιρετικά σημεία εκκίνησης για ομάδες νέων, σχολεία ή άτομα που ενδιαφέρονται να κάνουν τη διαφορά.

Επίσκεψη των χώρων αποκατάστασης

Εξοικειώστε τους/τις νέους/-ες με το θέμα μέσω επισκέψεων σε χώρους αποκατάστασης. Αυτό μειώνει τον δισταγμό για συμμετοχή σε πραγματικές εργασίες.

Η αποκατάσταση της φύσης διαφέρει πολύ ανάλογα με το περιβάλλον και την κλίμακα του έργου, οπότε οι χώροι αυτοί είναι ενδιαφέροντες για επίσκεψη! Ζητήστε μια ξενάγηση στον χώρο από έναν/μία τοπικό/-κή εμπειρογνώμονα.

Απομάκρυνση χωροκατακτητικών (ξένων) ειδών

Τα χωροκατακτητικά είδη δεν είναι ενδημικά στο τοπικό οικοσύστημα και μπορούν να βλάψουν τη βιοποικιλότητα, καθώς ανταγωνίζονται τα ενδημικά είδη. Οι εθνικές αρχές συχνά παρέχουν σχέδια διαχείρισης και κατευθυντήριες οδηγίες για την απομάκρυνσή τους.

- Η ΕΕ τηρεί επίσημο κατάλογο με χωροκατακτητικά ξενικά είδη που προκαλούν ανησυχία στην Ένωση.
- Τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ διαθέτουν επίσης εθνικούς καταλόγους και κατευθυντήριες οδηγίες για την απομάκρυνσή τους.
- Οι ιδιοκτήτες/-τριες γης έχουν συχνά την υποχρέωση να απομακρύνουν τα χωροκατακτητικά είδη από την ιδιοκτησία τους. Επομένως, υπάρχουν πολλοί προσβάσιμοι χώροι όπου χρειάζεται βοήθεια.
- Μπορεί να οργανωθεί ως μονοήμερη δραστηριότητα χαμηλού κόστους.

Φωτογραφία από:
Luontoliitto

Πάντα να ελέγχετε τις τοπικές κατευθυντήριες οδηγίες και να συμβουλευέστε τις αρχές πριν ξεκινήσετε. Ορισμένα χωροκατακτητικά είδη μπορεί να είναι επιβλαβή για τον άνθρωπο και η σωστή απομάκρυνσή τους είναι απαραίτητη για τον αποτελεσματικό έλεγχο.

Μάθετε περισσότερα:

- [Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Χωροκατακτητικά ξενικά είδη](#)
- [Φινλανδία: Vieraslajit.fi](#)
- [Σλοβακία: Nerôvodné a invázne druhy](#)
- [Ολλανδία: Έλεγχος χωροκατακτητικών ξενικών ειδών](#)

Επαναφορά της άγριας φύσης

Η επαναφορά της άγριας φύσης (rewilding) είναι μια πρακτική διατήρησης της φύσης που στοχεύει στη μετατροπή ανθρωπογενώς τροποποιημένων, ομοιόμορφων περιοχών σε οικοσυστήματα με μεγαλύτερη βιοποικιλότητα. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της μείωσης της ανθρώπινης διαχείρισης και της αποκατάστασης των φυσικών διεργασιών (όπως η θήρευση, η βόσκηση, οι πλημμύρες ή η φυσική αναγέννηση των δασών) ώστε αυτές να διαμορφώνουν το οικοσύστημα.

Μάθετε περισσότερα:

- [European Young Rewilders](#)
- [Rewilding Europe](#)
- [Young Wilders](#)

Αντάρτικη κηπουρική

Η αντάρτικη κηπουρική (guerrilla gardening) περιλαμβάνει την καλλιέργεια γης χωρίς επίσημη άδεια, συχνά σε παραμελημένους αστικούς χώρους. Οι πόλεις διαθέτουν πολλούς αναξιοποίητους χώρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αστική γεωργία.

Μάθετε περισσότερα:

- [What Is Guerrilla Gardening? A concise guide.](#)
- [Guerrilla Gardening.org](#)

Ο οικογενειακός σας κήπος

Οι ιδιωτικοί κήποι καλύπτουν συνολικά μια μεγάλη έκταση, γεγονός που τους καθιστά πιο ισχυρούς χώρους αποκατάστασης από ό,τι θα περίμενε κανείς.

Κηπουρική φιλική προς τη βιοποικιλότητα και τους επικονιαστές

- Προσθέστε ποικιλία, φυτέψτε ενδημικά λουλούδια και δημιουργήστε ενδιαιτήματα για επικονιαστές.
- Εφαρμόστε τις αρχές του rewilding στον κήπο σας.

Αποφυγή χωροκατακτητικών ειδών

- Απομακρύνετε τα χωροκατακτητικά φυτά και αντικαταστήστε τα με ενδημικά ή απειλούμενα είδη.

Άσκηση επιρροής στην πολιτική

Η άσκηση επιρροής στην πολιτική είναι ένας ισχυρός τρόπος για την καταπολέμηση της απώλειας βιοποικιλότητας και την προώθηση της αποκατάστασης της φύσης. Η απώλεια της βιοποικιλότητας αποτελεί ένα σύνθετο και αλληλένδετο ζήτημα, το οποίο μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μέσα από παρεμβάσεις σε διαφορετικούς τομείς πολιτικής.

Είτε εστιάζετε στην προστασία ενός μεμονωμένου είδους είτε σε ευρύτερους περιβαλλοντικούς στόχους, οι προσπάθειές σας συμβάλλουν στην υγεία ολόκληρων οικοσυστημάτων. Τομείς πολιτικής που σχετίζονται στενά με την αποκατάσταση της φύσης περιλαμβάνουν τη χρήση γης, τη γεωργία και τη διατήρηση της φύσης.

Τρόποι συμμετοχής:

- Οργανώστε ή συμμετάσχετε σε εκστρατείες.
- Επικοινωνήστε με τοπικούς/-κές ή εθνικούς/-κές εκπροσώπους.
- Συμμετάσχετε σε δημόσιες διαβουλεύσεις.
- Γράψτε άρθρα γνώμης· μην ξεχνάτε και τις τοπικές εφημερίδες!
- Ξεκινήστε ή υποστηρίξτε πρωτοβουλίες πολιτών.
- Κάντε τις φωνές των νέων να ακουστούν!

Συμμετοχή σε δραστηριότητες που οργανώνονται από άλλες ομάδες

Συχνά, η ένωση δυνάμεων είναι πιο ισχυρή από την αυτόνομη και μεμονωμένη δράση κάθε οργανισμού. Αν δεν έχετε προηγούμενη εμπειρία στην αποκατάσταση της φύσης, μπορείτε να λάβετε μέρος σε δραστηριότητες που οργανώνονται από κάποιο άτομο που έχει σχετική πείρα!

Δεν χρειάζεται να είναι οπωσδήποτε μια οργάνωση νεολαίας, καθώς μπορείτε να προσφέρετε την εμπειρογνώσιά σας στη συνεργασία με νέους/-ες. Αν έχετε μια ομάδα ενθουσιωδών εθελοντών/-ντριών, μπορεί να υπάρχουν ήδη ευκαιρίες στις οποίες η βοήθειά σας είναι απαραίτητη. Αυτός είναι ένας εύκολος και αποτελεσματικός τρόπος για να αποκτήσετε πείρα, να μάθετε πρακτικές δεξιότητες και να συνδεθείτε με την κοινότητα αποκατάστασης.

Ποιος οργανώνει τις δραστηριότητες;

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης της φύσης με εθελοντές/-ντριες οργανώνονται από ένα ευρύ φάσμα οργανώσεων, φορέων και οντοτήτων. Τα έργα συχνά υλοποιούνται σε συνεργασία με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.

Οι συνήθεις φορείς διοργάνωσης είναι:

- Δήμοι και περιφερειακές αρχές·
- Διαχειριστές εθνικών πάρκων και προστατευόμενων περιοχών·
- Κρατικά ή χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα αποκατάστασης (π.χ. πρόγραμμα LIFE)·
- Περιβαλλοντικές ΜΚΟ·
- Περιβαλλοντικά δίκτυα νεολαίας·
- Σύλλογοι γειτονιάς.

Μπορείτε να βρείτε αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με πιθανούς διοργανωτές, τρέχοντα έργα και ενδιαφερόμενους φορείς στα συνημμένα αρχεία (που καλύπτουν τις χώρες-εταίρους του έργου, δηλαδή τη Φινλανδία, τη Σλοβακία, την Ολλανδία, την Ελλάδα και την ΕΕ).

Φωτογράφος: Αίνο Huotari
Κατασκήνωση που διοργανώθηκε από το Luontoliitto και το Nuorten Akatemia στα νησιά Örö και Norstö στη Φινλανδία, 2024

Πού Μπορείτε να Διαβάσετε Περισσότερα;

Εξερευνήστε αυτούς τους πόρους για να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας σχετικά με την αποκατάσταση της φύσης, την ανάκαμψη των οικοσυστημάτων και τη συμμετοχή των νέων σε περιβαλλοντικές δράσεις.

Βασική Βιβλιογραφία και Εργαλειοθήκες

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κανονισμός για την Αποκατάσταση της Φύσης.
- Generation Climate Europe 2024. Ενδυνάμωση των Νέων. Οδηγός για την Προώθηση και τη Συμμετοχή στην Αποκατάσταση της Φύσης με τη Χρήση Λύσεων Βασισμένων στη Φύση.
- IUCN 2021. Εργαλειοθήκη οργάνωσης της κοινότητας για τη Δεκαετία των Ηνωμένων Εθνών για την Αποκατάσταση των Οικοσυστημάτων.
- Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον 2021. Εγχειρίδιο Αποκατάστασης Οικοσυστημάτων: Πρακτικός Οδηγός για την Αποκατάσταση του Πλανήτη.
- Δεκαετία των Ηνωμένων Εθνών για την Αποκατάσταση της Φύσης 2021-2030. Τι είναι η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων;
- WWF European Policy Office. Τα Οφέλη της Αποκατάστασης της Φύσης.
- Youngwilders. Αποκατάσταση της φύσης με πρωτοβουλία των νέων.

Βίντεο και Ντοκιμαντέρ

- TED 2020. Το παγκόσμιο κίνημα για την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας της φύσης. Thomas Crowther.
- Δεκαετία των Ηνωμένων Εθνών για την Αποκατάσταση των Οικοσυστημάτων 2021-2030. Restore: Ταινίες από τα Σύνορα της Ελπίδας.
- Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον. Τι είναι η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων;

Αναφορές

- Τέσσερις λόγοι για τους οποίους η αποκατάσταση της φύσης είναι η πιο σημαντική προσπάθεια της εποχής μας (theconversation.com).
- Το Τι, το Γιατί και το Πώς της Αποκατάστασης των Οικοσυστημάτων | Παγκόσμιο Ινστιτούτο Πόρων (wri.org).
- Δεκαετία των Ηνωμένων Εθνών για την Αποκατάσταση
- Πρέπει να Αποκαταστήσουμε τη Φύση Αυτή τη Δεκαετία — Δείτε Πώς | TNC
- Όσα πρέπει να γνωρίζετε για τη Trees4Greece και τη μεταμφύτευση μεγαλωμένων δέντρων
- Τι είναι το «σώμα για το κλίμα»;
- Σε αιφνίδιες, μεγάλης κλίμακας κρίσεις, η άμεση και στοχευμένη αντίδραση είναι ζωτικής σημασίας.

Παραρτήματα

- **Πρότυπο Φόρμας Ανατροφοδότησης**
- **Κατάλογος Πιθανών Διοργανωτών/-τριών και Ενδιαφερόμενων Μερών**
- **Λίστα με Απαραίτητα Είδη για τους/τις Διοργανωτές/-τριες**
- **Λίστα με Απαραίτητα Είδη για τα Συμμετέχοντα Άτομα**
- **Πρότυπο Φόρμας Εγγραφής**

Σκίτσα από παρατηρήσεις της Holly Bartley κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης αποκατάστασης της φύσης στη Φινλανδία.

Φωτογράφοι: Aino Huotari, Martin Sopinec και Anja Matthes

Ευχαριστίες

Η ομάδα του Restoration Academy εκφράζει την βαθιά ευγνωμοσύνη της προς όλα τα συμμετέχοντα άτομα από όλη την Ευρώπη στο κατασκηνωτικό πρόγραμμα, καθώς και προς όλες και όλους που συμμετείχαν και συνέβαλαν στο έργο.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

